

Nr 43.

Ankom till riksdagens kansli den 3 december 1941 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om uppskov med allmän fastighetstaxering m. m.

I en den 7 november 1941 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 334, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade

Förslag

till

förordning om uppskov med allmän fastighetstaxering m. m.

Härigenom förordnas,

dels att den allmänna fastighetstaxering, som jämlikt bestämmelserna i 2 § 1 mom. taxeringsförordningen och 12 § 1 mom. kommunalskattelagen skall verkställas år 1943, i stället skall äga rum år 1944,

dels ock att vad i 12 § 2 mom. kommunalskattelagen stadgas därom, att nya taxeringsvärden skola åsättas därest under löpande taxeringsperiod fastighets värde genom någon i lagrummet angiven omständighet så minskats eller förhöjts att därav föranledes en minskning eller ökning av taxeringsvärdet med minst en femtedel, skall såvitt angår särskild fastighetstaxering år 1943 äga tillämpning där av dylik omständighet föranledes en minskning eller ökning av taxeringsvärdet med minst en tiondel.

Sedan fråga uppkommit om eventuellt uppskov med den allmänna fastighetstaxering, som enligt gällande skattelagstiftning skall äga rum år 1943, har inom finansdepartementet upprättats en promemoria rörande denna fråga. Beträffande innehållet i promemorian får utskottet hänvisa till förenämnda statsrådsprotokoll (sid. 3--4).

Över promemorian hava efter remiss yttranden avgivits av överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser, kammarrätten, statskontoret, riksräkenskapsverket, statistiska centralbyrån, domänstyrelsen, kommunalskatteberedningen, sakkunniga för värdestegringskatt, svenska stadsförbundet,

svenska landskommunernas förbund, svenska landlingsförbundet, svenska bankföreningen och svenska sparbanksföreningen.

Vad angår yttrandena över promemorian tillåter sig utskottet hänvisa till den redogörelse, som lämnats i statsrådsprotokollet (sid. 5—16).

I propositionen föreslås, att den allmänna fastighetstaxering, som författningen enligt skall verkställas år 1943, i stället skall äga rum år 1944, samt att nya taxeringsvärden skola åsättas, därest fastighets värde under löpande taxeringsperiod till följd av någon i 12 § 2 mom. kommunalskattelagen angiven omständighet minskats eller ökats med minst en tiondel av taxeringsvärdet i stället för på sätt nu gäller med minst en femtedel av sagda värde.

Till stöd för ovannämnda förslag har *föredragande departementschefen* anført följande:

»Såvitt av de inkomna remissvaren framgår råder hos de myndigheter som ha att handlägga frågor om fastighetstaxering en nästan enhällig mening att ett uppskov med nästa allmänna fastighetstaxering är av tidsförhållandena påkallat. I vissa av dessa yttranden har mycket bestämt uttalats, att det särskilt beträffande priserna å skogsprodukter råder så från det normala avvikande förhållanden att dessa priser icke lämpligen böra läggas till grund för en fastighetstaxering vilken är avsedd att bliva bestående under en femårsperiod. Även kommunernas sammanslutningar ha biträtt förslaget om uppskov.

För egen del har jag funnit övervägande skäl tala för ett uppskov, och jag kan såsom motiv för denna ståndpunkt väsentligen åberopa vad härutinnan anförts i departementspromemorian. Resultatet av den av statistiska centralbyrån verkställda utredningen rörande de värden, som tillämpats vid försäljningar av jordbruksfastigheter under tiden 1938—^{30/6} 1941, har visserligen av centralbyrån ansetts i och för sig icke utgöra skäl för uppskov med genomförande av allmän fastighetstaxering. Det är emellertid att märka att beträffande skogsbruk och växande skog ej de tillämpade priserna å försålda fastigheter utan virkespriserna under viss period skola läggas till grund för taxeringen. Så är förhållandet även enligt det förslag till grunder för taxering av skogsmark och växande skog, som utarbetats av domänstyrelsen och som nu är under remissbehandling. Såsom i flera yttranden kraftigt understrukits ha i avseende å virkespriserna sådana förskjutningar ägt rum att dessa priser icke lämpligen böra läggas till grund för en allmän fastighetstaxering. Centralbyråns utredning avser icke industri- och bostadsfastigheter. Riktigheten av de i promemorian gjorda uttalandena rörande dessas värden har icke bestritts i några yttranden.

I vissa remissyttanden har framhållits att vid belåning av nybyggda fastigheter de taxeringsvärden, som åsättas enligt 1938 års prisnivå och vid vilkas bestämmande följaktligen hänsyn icke tages till de stegrade byggnadskostnaderna, medföra en alltför låg belåningsgräns. Härutinnan vill jag framhålla, att de kreditinstitutioner, vilkas utlåningsrätt är bunden vid viss del av taxeringsvärdet, äro avsedda för långfristiga, mer eller mindre bundna fastighetskrediter, vilka med hänsyn till nuvarande höga byggnadskostnader lämpligen böra beviljas med särskild försiktighet då fråga är om nybyggda fastigheter. För tillgodoseende av de kreditbehov som kunna yppas i fråga om önskvärda nybyggnader torde för övrigt, såsom i ett yttrande framhållits, en allmän höjning av taxeringsvärdena icke vara det rätta medlet. Särskilt beaktande måste uppenbarligen i detta sammanhang tillerkännas det förhållandet att svenska bankföreningen och svenska sparbanksföreningen biträtt förslaget om uppskov.

Till stöd för ett fullföljande av den allmänna fastighetstaxeringen i stadgad ordning kan anföras, att ett uppskov icke kan räcka hur länge som helst och att taxeringens företagande ett följande år måhända kan befaras bli än svårare än år 1943. Härvid synes emellertid böra beaktas, att det genom ett uppskov öppnas vidgade möjligheter att anordna taxeringen på lämpligt sätt. Skulle allmän fastighetstaxering företagas 1943, borde särskilda normer för denna, avseende jämväl skogstaxeringen, föreläggas 1942 års riksdag. Oavsett om sistnämnda taxering skall företagas efter nuvarande eller ny metod, lär med hänsyn till det rådande läget svårigen kunna undvikas att särskilda regler innebärande avvikelser från hittills tillämpade schabloner finge utformas. Arbetet härmed, vilket säkerligen komme att taga avsevärd tid i anspråk, är ännu icke påbörjat. Vidare torde det böra göras till föremål för omsorgsfullt övervägande, i vad mån speciella bestämmelser böra meddelas avseende taxering även av annan fastighet än skogsfastighet under sådana förhållanden som föranledas av en avspärrning från utlandet. Uppskjutes fastighetstaxeringen ett år, finnes rådrum att ägna dessa spörsmål den noggranna prövning som de förtjäna. Slutligen må framhållas, att taxeringsorganisationen för varje år som går kommer att mer och mer växa sig in i de för närvarande synnerligen påfrestande uppgifter som kristiden medfört, särskilt dem som sammanhånga med krigskonjunkturskatten och omsättningsskatten, och i mån som ökad erfarenhet kan förväntas bereda lättnad i detta arbete bör större möjlighet föreligga att också handha en sådan uppgift som den allmänna fastighetstaxeringen.

Ett bestämt ståndpunktstagande rörande frågan, när ny allmän fastighetstaxering skall företagas, må tillsvidare uppskjutas. Emellertid anser jag författningen rörande uppskov böra så avfattas att, därest ej framdeles särskilt beslut om ytterligare uppskov fattas, taxeringen i fråga kommer att företagas år 1944. Den därpå följande allmänna fastighetstaxeringen kommer enligt bestämmelsen i 2 § 1 mom. taxeringsförordningen att äga rum år 1948, därest ej beslut om ändring härutinnan fattas. Det torde vara lämpligast att tills vidare avstå från att söka bedöma, huru länge de vid nästa allmänna fastighetstaxering åsatta värdena skola förbli gällande.

Beträffande frågan om eventuell uppmjukning av reglerna i 12 § 2 mom. kommunalskattelagen för den särskilda fastighetstaxering som, om den allmänna omtaxeringen uteblir, enligt taxeringsförordningens bestämmelser automatiskt kommer att företagas år 1943, ha olika åsikter yppats. De myndigheter, som motsatt sig sådana bestämmelser, synas grunda denna sin ståndpunkt närmast på farhågan för uppkommande ojämnhet i värdesättningen. Följes kammarrättens förslag att det i nämnda lagrum för vissa fall stadgade villkoret, enligt vilket för omtaxering erfordras en minskning eller ökning av värdet med minst en femtedel av taxeringsvärdet, ändras därhän att en minskning eller ökning med minst en tiondel av taxeringsvärdet blir tillfyllest för omtaxering år 1943, torde emellertid anledning till sådan farhåga icke föreligga. En sådan ändring kommer i stället att bidra till en större jämnhet i värdena, en rättelse i större utsträckning än gällande lagstiftning medger av sådana avvikelser från en riktig värdesättning som man ansett nödigt att av praktiska skäl tillåta. Där omtaxering under den nu löpande taxeringsperioden ifrågakommer skall, såsom av det förut anförda framgår, denna ske efter det allmänna prisläge och de uppskattningsgrunder i övrigt som tillämpats vid den närmast föregående allmänna fastighetstaxeringen, d. v. s. efter prisläget vid 1938 års ingång, varför den därefter inträdda ökningen av byggnadskostnaderna icke kommer till uttryck i de nya taxeringsvärdena. Att en sådan ändring av reglerna som jag sålunda förordar skulle vålla taxeringsmyndigheterna särskilda svårigheter är icke att antaga.»

Utskottet.

Det nuvarande osäkra ekonomiska läget på fastighetsmarknaden anser utskottet icke vara ägnat att skapa gynnsamma förutsättningar för en allmän fastighetstaxering år 1943, vars värden äro avsedda att gälla fem år framåt. Utskottet finner därför starka skäl tala för ett uppskov med nästa allmänna fastighetstaxering. Det kan visserligen befaras, att taxeringens verkställande ett följande år kan komma att erbjuda minst lika stora svårigheter som år 1943. Genom ett uppskov öppnas emellertid, såsom departementschefen anfört, vidgade möjligheter att anordna en blivande taxering på lämpligt sätt och lämnas erforderligt rådrum för att ägna detta spörsmål en ingående prövning. Under denna tidsfrist blir det jämväl möjligt att närmare undersöka och, om så befinnes erforderligt, utprova de nya metoder, som innefattas i det förslag till instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid allmän fastighetstaxering, som nyligen framlagts.

Förslaget om tillfällig uppmjukning av villkoren för omtaxering enligt 12 § 2 mom. kommunalskattelagen har inom utskottet föranlett delade meningar. Å ena sidan ha uttalats farhågor för att, då omtaxeringen skall verkställas av de vanliga beskattningsnämnderna och icke av de med avseende å fastighetstaxering sakkunniga nämnderna, den föreslagna åtgärden kan komma att föranleda ojämnhet i värdesättningen av olika fastigheter, ävensom att, därest antalet jämkningsfall blir betydande, beskattningsmyndigheternas redan nu stora arbetsbörda kommer att ytterligare ökas. Å andra sidan har framhållits, att en vidgad möjlighet för fastighetsägare att erhålla jämkning av taxeringsvärdena under löpande taxeringsperiod i någon mån kan komma att motverka den olägenhet, som befinnes vara förbunden med ett uppskov med den allmänna fastighetstaxeringen. Icke minst ur kreditsynpunkt kan det vara av värde under en tid, då bostadsbrist råder å vissa orter, att förenämnda regler icke äro alltför snävt avgränsade utan att desamma i större utsträckning än för närvarande bereda möjlighet till omtaxering av sådana fastigheter, varå större ombyggnader utförts. Undantagsvis torde även de uppmjukade reglerna för omtaxering bliva av betydelse i fråga om sådana fastigheter, vilkas värde minskats till följd av att mera betydande skogsavverkningar ägt rum å fastigheterna under den löpande taxeringsperioden. Efter att hava tagit under överbägande vad som anförts för och emot förslaget i nu berörda del har utskottet funnit överbägande skäl tala för den i propositionen föreslagna åtgärden. Utskottet tillstyrker därför detta förslag.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 334.

Stockholm den 4 december 1941.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bårg, friherre Lagerfelt, Sköldén, Ekman**, *Frans Ericson, Axel Ivar Anderson, Heūman, Herman Ericsson, Lindblom och Sandström*; samt

från andra kammaren: herrar *Hammarlund, Olsson i Gävle, Sandberg, Persson i Undersvik, Falk, Kilbom**, *Henriksson och Bladh.*

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.